

13 VISDOM

13.1 *Visdom i allmänhet*

¹Filosofi är sanningssökande. Varje försök att begränsa den definitionen måste energiskt avvisas. Att lägga beslag på urgamla beteckningar för någon viss forskningsgren måste anses otillåtet. Våra dagars filosofer har sannerligen icke sagt sista ordet. För en esoteriker är ”den moderna filosofin” på avvägar och lika desorienterad i verklighets- och livshänseende som alla andra spekulationsprodukter.

²Filosofen är inte vis. Han är endast vän av vishet. Pytagoras, som sade detta, visade därmed att han visste att vishet är essentialitet (46), ett medvetenhetsstadium, som uppnås först sedan individen övergått till femte naturriket. Hur långt från den esoteriska insikten är inte våra dagars filosofer! De har inte förvärvat ens perspektivmedvetenhet (47:5).

³Visheten består i den latent fonden av livserfarenhet, som blivit tillräckligt stor att bli livsinstinkt, latent mental- eller kausalideer på gränsen till dagsmedvetenhet.

⁴All visdom är kunskap vunnen genom erfarenhet och förverkligad genom enhet. Man förstår endast det man förverkligar, det man gör till verklighet.

⁵Att uppfatta det positiva i alla ideal är levnadskonstens huvudproblem, att överblicka dem i deras sammanhang är slutmålet för mänsklig vishet.

⁶Visheten är till själva sin natur ”esoterisk”, oåtkomlig för dem som inte uppnått erforderliga nivåer.

⁷”Vishetens skatter äro förborgade.” Om alla vishetsaxiomen samlades i en bok, lästes som en katekes av alla, så skulle effekten likväl vara i det närmaste lika med noll.

⁸Vishet är förståelse och förmåga av lagtillämpning med hänsyn till enheten.

⁹Människan blir vis i den mån hon förvärvar sinne för proportioner.

¹⁰Visheten, den verkliga kunskapen, förkunnas aldrig på åsikternas marknadstorg (i vår tid litteraturen och andra massmedier). Det vore också meningslöst. Ty kunskapen är för de ”invidga” (de som har kunskapen latent och de utgör knappt 15 procent).

¹¹Man behöver aldrig göra propaganda och reklam för den verkliga kunskapen. Den behöver man icke genom ideliga predikningar varje söndag och helst även dessemellan idissla. Det räcker med att individen en gång klart fattat idén, så är den outrotlig och en makt i tillvaron, som ej behöver omtuggas eller emotionaliseras.

13.2 *Visdomens begynnelse*

¹Vishet förvärvar man genom strävan att förstå, deltagande med allt levande, innerlighet, ödmjukhet och önskan att tjäna. Därmed förvärvar man de förnämsta mänskliga egenskaperna. Dem förvärvar man ej genom att lära sig utantill vad som står i böcker, vilket prisas såsom bildning och tecken på kultur. Den omdömesförmåga man därmed uppövar är mycket enkel slutledningsförmåga: stämmer eller stämmer inte med vad jag har lärt (tror mig veta).

²Boklig lärdom har värde, ifall den ökar möjligheten att göra erfarenheter. Den kan öka förståelsen, men endast om den tjänar till att väcka latent erfarenheten till liv. Man kan lära av andras erfarenheter, om man själv har dessa erfarenheter latent. Man kan inte lära av andras erfarenheter, om dessa ligger över den egna nivån och utanför egen erfarenhet i det förflutna. Platon insåg att den vise kan bli den skickligaste i allt han intresserar sig för och har tillfälle att återförvärva, just därför att han har dessa förmågor latent, emedan han förvärvat dem i föregående inkarnationer.

³Visheten börjar med insikten om det ”ondas” betydelse för utvecklingen såsom pådrivande faktor, insikten om betydelsen av de latent felens framträdande, förståelsen för misstags och misslyckandens betydelse. Innan dess har den negativa inställningens passivitet och underlåtenhet varit förhärskande, låt-gå-systemet varit bekvämast, fruktan för att begå misstag för-

stärkt fegheten. Rätt svarade Dante på frågan ”vem känner det goda?” med ”den som känner det onda”. Det ondas livsförvändhet, som vi dagligen upplever, lär oss slutligen inse det godas nödvändighet. Det onda är laglösheten och det ondas grund är livsokunnigheten. Ty den som har verklig kunskap och insikt (däri inräknat vetskap om tillvarons omutlighet), handlar inte mot Lagen. När denna insikt blivit axiomatisk hos mänskligheten i stort, har människan uppnått myndighetsåldern, inte förr.

⁴Alla människor faller omdömen om allt. De är så duktiga. Men visheten begynner med insikten att man är en idiot: en ny formulering av sokratiska visdomsordet. Det är med visheten som med självkänndomen. Den börjar när man insett att man ”ingenting” vet.

13.3 Visdom är enhetsmedvetenhet

¹Att enhetslagen (kärleken till allt levande) är den förnämsta av alla livslagar, visar sig bäst i att de som instinktivt och spontant tillämpar den i vardagslivet, förmår uträtta otroliga ting med en urskillning i överensstämmelse med verklig levnadsvishet. Den teologiska psykologin har i detta avseende som alltid fört vilse. Det är inte den intellektuella enfalden utan ”hjärtats enfald”, som är visdom. Enhetens lag är sammanfattningen av alla livslagar, leder direkt och snabbast till målet (kontakt med essentialvärlden).

²Livet är en aldrig avbruten serie problem genom allt högre världar och naturriken. Betecknande är att dessa problem inte kan lösas teoretiskt utan endast praktiskt. Visserligen måste man förvärva vetskap om tillvarons fakta. Men därutöver förutsätts förståelse, och den får man endast genom att leva livet. Det är i livet man finner lösningen, ser lösningen och inte genom grubbel och spekulation. Lösningen är spontan, lik en uppenbarelse, när man lever i enheten och för enheten. Därav det urgamla talesättet ”kärleken löser alla problem”. Det är därför essentialmedvetenheten (46) kallas ”kärlek och visdom”, båda oskiljaktiga. Det kan inte finnas vishet (endast klokhet) utan kärlek.

³Det essentiala är enhet, förening av kärlek och visdom. Emotionala helgonet saknar kunskap om verkligheten, även om det bedrar sig med att ha förvärvat ”kosmisk medvetenhet”. Kunskap om fysiska och emotionala världarna är otillräcklig, varför emotionala attraktionens s.k. kärlek (eros, caritas) ofta är oförnuftig och ovis. Först när individen förvärvat mentala, kausala och essentiala kunskapen, kan han tillämpa enheten (agape) ändamålsenligt.

⁴Religionens ursprungliga uppgift var att klargöra möjligheterna för individen (jaget) att förvärva kausal- och essentialmedvetenhet, förvärva såväl visdom som kärlek. Detta innebar, för att låna ett uttryck från Poul Bjerre, ”ombyggnad” av jaget från ”särjag till samjag och alljag”. Träffande återger Bjerre de olika inställningarna hos dessa tre ”jag” sålunda: ”Det var din skuld. Det var vår skuld. Det är min skuld.”

13.4 Kärleken ensam räcker inte

¹Det beror på oss själva, när vi ska kunna ingå i gemensamhetsmedvetenhetens värld, när vi skall kunna uppleva enheten. Det är viljan till enhet, som utvecklar attraktion till allt levande, och denna attraktion är förutsättning för förvärv av enhetsmedvetenheten. Så länge vi befinner oss i motsättning till något levande, kan vi inte vara ”ett med allt”. Man förstår kanske nu vad Christos–Maitreya menade med att ”gud är kärleken”, att ”vi alla är guds barn” etc. Han måste använda dylika bilder, när han talade till oinvigda, som inte visste något om och inte heller kunde fatta livets enhet. Han måste använda ordet ”kärlek”, vilket betecknar det som tillhör emotionalmedvetenheten, emedan det är det högsta människorna kan fatta. Men det emotionala är inte tillräckligt. Enhetsmedvetenheten förutsätter och innebär även visdom. För att kunna förverkliga enheten måste vi ha kunskap om livet. Det räcker inte med känsla. Det fordras vilja, som driver oss att förvärva erforderliga egenskaper och förmågor, så att vi kan förverkliga enheten.

²Det emotionala (känslan och fantasin) är ingen kunskapskälla, även om fantasin i sin hög-

sta sfär kan kontakta essentialvärlden och uppleva förnimmelse av ousäglig salighet. Men mer blir det aldrig, eftersom jaget på emotionalstadiet saknar möjlighet att fatta enhetsmedvetenheten, gemensamhetsmedvetenheten. Men det är den attraktionen och inte blinda emotionalviljans begär, som är högsta vishet. Det essentiala är en förening av enhet ("kärlek", agape) och vishet och ligger långt över helgonets vishet, över helgonets möjlighet till förståelse.

³Människans s.k. kärlek till gud och nästan är emotional attraktion. Denna är nödvändig, ty den är drivkraften i ädla handlingar. Men det räcker inte för att handla vist, inte ens för att handla klokt. Kärlek utan insikt, utan förmåga av omdöme, har varit orsaken till otaliga och de mest otroliga dårskaper och vållande till oändligt mycket onödigt lidande för alla parter. Särskilt ifråga om uppfostran är den ofta grunden till förfelade liv. Kärlek måste vara förenad med vishet. I annat fall kan den bli fatal.

13.5 Visdomen i övermänniskliga riken

¹Viljans högste representant i vår planet är givetvis planethärskaren. Omedelbart under honom finns hans tre "ställföreträdare", de tre så kallade verksamhetens buddhaer. Dessa är visdomens högsta representanter i vår planet. Dessa tre är de kosmiska urtyperna eller förebilderna till människans förstatriads mentalmolekyl, kausalcentrum och andratriads mentalatom. Det är också dessa tre, som svarar för respektive masskausaliseringen av monader från djur- till människoriket, initiationsprocessen och i samband med initiationerna förmedlandet till initianden av en glimt av det kosmiska ändamålet.

²Dessa vår planets fyra högsta gudomligheter omtalas i de inre skolornas katekes med följande ord: "Av de sju ynglingarna (kumaraerna) offrade sig fyra för världens synder och de okunnigas undervisning att förbliva till den innevarande manvantarans slut. Ehuru osynliga är de alltid närvarande... Dessa är Huvudet, Hjärtat, Själens och Fröets till Kunskapen som aldrig dör. O lärjunge, du skall aldrig tala om dessa Stora inför mängden, aldrig nämna dem vid namn. Endast de visa skall förstå."

³Värld 46 har kallats enhetsvärlden, eftersom det är i denna, den självmedvetna kollektivmedvetenhetens första värld, vi upplever enheten, förutsättning för fortsatt evolution. Men den är samtidigt vishetens värld. Två vägar leder dit: departementen 6-4-2, vilka kallas enhetens väg, och departementen 7-5-3-1, som i värld 46 upptäcks vara vishetens väg. Dyliga symboliska beteckningar är mycket upplysande för dem som strävar att förstå innebörden och inte tolkar allting efter bokstaven.

⁴Hos det som planethierarkin kallar kärlek-visdom är kärleken den kraft som förenar hierarkin med mänskligheten, visdomen den kraft som förenar hierarkin med planetregeringen.

⁵Femte strålens ändamålsenliga samverkan med andra strålen, kausal-mentalmedvetenheten underordnad 46-medvetenheten, är visdom.

⁶För de sju departementens typer på kausalstadiet får livets uttryck en annan karaktär än på normalindividens stadium. Vara är vilja, är vishet, är tanke, är harmoni, är vetande, är attraktion, är processordning. Från sista, sjunde, räknat kan man följa medvetenhetens uttryckssätt i utvecklingen, om än ofullkomligt antytt.

⁷Visdomsaspektens oundgänglighet torde framgå av följande faktum. I vårt solsystem är de människomonader, som blir andrajag på 6-4-2-linjen och alltså har kärleksaspekten mer utvecklad än visdomsaspekten, många fler än de som blir andrajag på 7-5-3-1-linjen och därför har visdomsaspekten mer utvecklad än kärleksaspekten. Emellertid behöver dessa "kärleksmonader" senare, såsom kosmiska jag (42-jag), genomgå en "intensivkurs i kosmisk visdom" i Sirius-systemet, vilket är vårt solsystems närmast högre visdomskälla.

⁸Det "andliga" och det "gudomliga" avser esoteriskt sett inte samma slags verklighet. Andlighet är enhet, det vill säga andrajagets medvetenhet och vilja. Gudomlighet är det som symboliskt kallas "vilja", det vill säga tredjejagets medvetenhet och vilja. Den princip, som förmedlar mellan de två och förenar dem, är visdomen. Därför kallas det fulländade 45-jaget

”visdomens mästare”, ty 45-medvetenheten och 45-viljan är det högsta hos andrajaget och det lägsta hos tredjejaget.

13.6 *Levnadsvishet*

¹Upproriskheten mot ödet visar, att man tänker på sig själv. Detsamma gäller allt emotionalt lidande.

²Man ser ej fel hos andra som man icke själv har latent. Det fatala med hatets kritik är att man därmed väcker det latent till liv.

³Människans inkarnationsvärldar är okunnighetens världar, ”skenets” världar, verkningar av okända orsaker. I kausalvärlden ser hon orsakerna.

⁴Buddha angav fyra grunder och orsaker till lidandet: okunnighet om Lagen och oförmåga av lagtillämpning; begär efter något eller fruktan för något; oförmåga att leva i det mentala; oförmåga att iakttaga följande åtta vishetsregler: rätt kunskap; rätt tanke; rätt tal; rätt handling; rätt livsuppehälle, varmed man icke tillfogar någon lidande eller förlust; rätt strävan; rätt hågkomst; rätt kontroll av uppmärksamheten.

⁵Buddha har aldrig menat, att allt ”liv är lidande”. Han visste mycket väl att lidande finns endast i fysiska världens och emotionalvärldens tre lägsta regioner (49:5-7 och 48:5-7) och då endast såsom dålig skörd av dålig sådd.

⁶Vore människan livets högsta produkt, vore livet icke värt att leva.

⁷Enligt teologerna är rikedom en guds gåva, tecken på guds välbehag, guds välsignelse. Misstag. Rikedom är god skörd av god sådd och blir i regel dålig skörd i nästa liv, därför att de flesta missbrukar rikedomens skenbara förmåner.

⁸”Allt” som möter oss är skörd och tillfälle till ny sådd.

⁹Till levnadsvishet hör att inte beröva sig samlade sansen genom att bekämpa ”olyckor” i förväg, inte förstora olyckor genom att stirra på dem. Som regel gäller att ”ingenting blir så bra som man hoppas, ingenting så svårt som man fruktar”.

¹⁰Det hör med till levnadsvishet att inse riktigheten av det gamla talesättet: ”Andra får, du får icke.”

¹¹Hälften av all levnadsvishet består i att ingenting säga och ingenting tro.

¹²Tig med vad du vet! Låt envar vara herre över sin vishet! Undervisa aldrig utan uppfordran! Svara endast med frågor! Motsäg aldrig någon!

¹³Den som icke förlåter, binder sig fast vid den som icke förlåtes.

¹⁴Vi är alla mer eller mindre idioter. Men störst idiot är den som tror sig icke vara det.

¹⁵Sunt förnuft är högsta förnuft. Sunt förnuft inser sin stora okunnighet, sitt vetandes relativa värdelöshet, sin bristande omdömesförmåga.

¹⁶Esoterikern skiljer mellan emotional lycka, mental glädje och essential ”salighet”. För mentalisten förefaller ”lycka” tillhöra barnstadiet och för essentialisten förbleknar såväl lycka som glädje.

¹⁷Ingen behöver känna sig ensam som lever för sitt verk. Ingen är ensam som trolovat sig med visheten. Vi är ”omgivna av en sky av vittnen”, av väsen från många världar! Ingen är ensam!

¹⁸Det hör med till levnadsvishet att avstå från makt, tills man äger förutsättningar att bruka den rätt. Till dess bör man eftersträva blott den kunskap som hjälper att rätt förstå.

¹⁹Man kan aldrig lära moralisterna något i deras livsförvända inställning till allt mänskligt.

²⁰Det finns icke något sådant som att få till skänks. Allt måste betalas, förr eller senare och i alla avseenden. Även parasiter får betala igen en gång.

²¹Lidandet är en följd av att jaget låter höljena (särskilt det emotionala) få bestämma.

²²Det finns blott en väg till friheten: att tjäna.

13.7 Från kunskap till visdom

¹Det är väl först på förnuftsstadiet, som kravet på exakt uppfattning av verkligheten blir oeftergivligt för handlingen. Man måste då förstå varför man skall handla på visst sätt för att kunna handla alls.

²Mystikern behöver ingen dylik klarhet, eftersom attraktionens dynamiska energi för honom är drivkraft nog. Men erfarenheten lär genom följderna av ovist kärlekshandlande att även klokhet och insikt är nödvändiga. Det visar sig ständigt att mänsklig vishet inte är så vis. Därmed begynner jakten efter den sanna visheten, och den fortgår under inkarnationerna, tills individen genom den högre mentalutvecklingen når fram till "kunskapens värld" och finner att vishetens förutsättning är insikten om allt livs enhet. Vis är endast den som ingått i enheten, enhetens värld. Inte ens den kausala kunskapen om verkligheten är tillräcklig för människan att alltid kunna "leva rätt", handla vist.

³Förstajaget kan förvärva kunskap, men visdom är en andrajagets förmåga. Visdom kräver essentialmedvetenhet (intuition i ursprunglig och egentlig mening), enhetsmedvetenhet, kollektivmedvetenhet, gemensamhetsmedvetenhet. Men man är på god väg mot visdom, om man bemödar sig om att praktiskt tillämpa den esoteriska kunskap vi fått och inte nöjer sig med den såsom teoretiskt vetande. Kunskapen utan tillämpning är raka motsatsen till visdom. Det är brist i tillämpningen, som är grunden till våra fel och brister. Med kunskap följer ansvar, något som de flesta skulle mera beakta, om de kunde studera sina inkarnationer.

⁴För människan på civilisationsstadiet kan hylozoiken på sin höjd uppfattas såsom en arbetshypotes, om än den mest sannolika. Men den som icke kan inse dess överensstämmelse med verkligheten, har aldrig verkligen förstått den. Ty den ger förstajaget suverän uppfattning av tusentals eljest oförklarliga företeelser och förhållanden, förståelse för själslivet och dess problem och klarhet beträffande riktiga livsinställningen och handlandet. Men förblir den endast teori utan att denna förverkligas och i förverkligandet ger ständigt ökad förståelse för dess riktighet, medför den inte avsedd medvetenhetsutveckling. Och det är väl vad de flesta sökare vill: nå utöver uppnådd nivå, av sig själva begripa och förstå allt mer. Utan arbete enligt lagen för självförverkligande blir det ingen utveckling. Teorier, som aldrig blir annat, som icke omsätts i levande livet, endast ökar det livsansvar som följer med ökad kunskap och särskilt med esoterisk kunskap. Att icke förverkliga det man insett medför ökade svårigheter i följande inkarnationer, minskar utsikt även till förståelse och återerinring, medför i varje fall inga nya livets erbjudanden och tillfällen till vidare utveckling. Planethierarkin har icke givit oss kunskapens bok för att vi ska lägga den under huvudkudden för att sova bättre.

⁵Det är viktigt att lära sig skilja mellan förstajagets kunskap och andrajagets visdom. Därigenom lär man sig också skilja mellan förstajagets slag av energier och andrajagets. Den som lärt sig detta, har löst det fundamentala livsproblemet, ett problem individen själv måste lösa. Det kan ingen annan göra åt honom, ingen annan lära honom. Detta är ingen mystik, men väl den verkliga levnadskonstens hemlighet, som man upptäcker genom att skilja på väsentligt och oväsentligt, leva målmedvetet och ändamålsenligt. Därmed förvandlas kunskap till visdom; förstajagets problem.

⁶Esoterisk kunskap är ingalunda nödvändig för att finna vägen in i planethierarkin. Det räcker med att förvärva erforderliga egenskaper genom tjänande och självglömska. Esoterikens största betydelse ligger i att den dels befriar från alla okunnighetens ideologier, dels ger dem en teoretisk världs- och livsåskådning, som måste ha en sådan grund att bygga på. Men den som mentalt genomskådar alla ideologiers ohållbarhet, vetenskapliga hypotesmetodens otillräcklighet, fylls av deltagande med allt liv och endast vill hjälpa när, hur, var den kan, går redan vägen. Det var den djupa symboliska betydelsen av uttalandet "vad ni ha gjort mot en av dessa mina minsta, det ha ni gjort mot mig" (tjänat enheten, barnspråk till de oinvigda).

⁷Ett älskande hjärta är en ovärderlig tillgång och nödvändigt för övergången från första- till andrajaget. Men känslan är icke alltid vis. Vi är inte till för att alltid lyfta andras bördor. Man

har inte rätt att befria andra från de problem livet givit dem att lösa för deras egen utveckling, befria dem från att göra nödvändiga erfarenheter. Vår nästa är den som är beroende av just vår hjälp, som inte har någon annan möjlighet. Vi kan inte räcka till för alla behövande. Vi hjälper inte genom att stjälp oss själva. Där vi icke åtagit oss plikter, har vi ingen skyldighet att ge efter för andras krav. Det fordras vishet för att alltid kunna hjälpa på rätt sätt. Ännu har mänskligheten långt kvar, innan den kan inse människans begränsning. Det är inte möjligt utan den sokratiska insikten, höjden av förstajagets vishet.

⁸Kunskap är den kvintessens av människomonadens samlade, bearbetade erfarenhet som finns lagrad i kausalhöljet. Denna kunskap kan förvandlas till visdom först under inverkan av essentialenergier. Innan monaden blivit kausaljag, förmedlas dessa 46-energier huvudsakligen av Augoeides. Senare, när monaden blivit kausaljag, kan den själv taga emot och uppfatta dem, de tre lägre slagen till att börja med: 46:5-7. Enligt lagen för självförverkligande måste monaden själv genomföra förvandlingen av kunskap till visdom. Augoeides' insats är i början nödvändig men måste sedan ersättas av människans eget målmedvetna arbete. Också människans egen växande förståelse för detta arbetes nödvändighet är en aspekt av hennes begynnande visdom. Visdom kan vinnas enbart av visdom.

13.8 Vetande eller lärdom, kunskap och visdom

¹Det finns ingen visdom, om det inte dessförinnan finns sunt förnuft. Visdomen kan utan det sunda förnuftet inte taga sig uttryck.

²Vetande eller lärdom (information), kunskap och visdom måste skiljas åt. Vetande, lärdom, är enbart ansamlad information, uppgifter om allt möjligt. Uppgifterna behöver inte vara sanna, överensstämma med verkligheten. Även om de är sanna, kan de för ett viktigare sammanhang eller ändamål vara sakligt sett obetydliga eller oväsentliga. I och för sig korrekta fakta kan genom att hamna i fel sammanhang bli meningslösa eller vilseledande. Likaså kan en enda felaktig uppgift bland för övrigt riktiga fakta förvrida hela framställningen.

³Lärdom är i sig ingenting dåligt. Den fyller en funktion på sin nivå, är viktig som ett steg i människans intellektuella utveckling. Det som uppfattas som esoterikernas motstånd mot och kritik av lärdomen är egentligen inte kritik av lärdomen i sig, endast mot tendensen att betrakta lärdomen som något den inte är.

⁴De lärda visar sig ofta inte förstå att det finns något bortom lärdom, något vida högre. Man måste alltid sträva efter något som ligger högre än ens nuvarande tillstånd för att kunna gå framåt också på det egna området.

⁵Kunskap är idel fakta, väsentliga fakta, insatta i sina riktiga relationer med varandra, så att de bildar ett sakligt sett väsentligt sammanhang. Många sammanhang, rätt sammansatta till en ännu större helhet, bildar ett kunskapssystem. Kunskap är inte detsamma som vidgat vetande. Något aldrig så vidgat vetande kan ersätta kunskap. Kunskap är inte kvantitativt utan kvalitativt överlägsen vetande. Det kvalitativt annorlunda hos kunskapen är förståelsens tillväxt, medvetenhetens höjning.

⁶Esoteriskt vetande kan förvärfvas på barbarstadiet. Men vetande är icke kunnande, lärdom icke vishet, lära icke liv. Det väsentliga är de egna erfarenheterna. Kunskapens betydelse ligger i att vi inte behöver irra i blindo.

⁷Visdom är kunskap ändamålsenligt tillämpad i handling. Lika litet som en enbart kvantitativ tillväxt av vetande gör kunskap, lika litet gör en enbart kvantitativ ökning av kunskap visdom. Liksom ett kvalitativt tillkommande element skiljer kunskap från vetande, skiljer ett dylikt kvalitativt element visdom från kunskap. Vad visdomen beträffar är detta kvalitativa element den bearbetade erfarenheten. Det är genom att söka tillämpa sin kunskap, göra misstag och lära av dem, bearbeta dessa misstag, som individen växer i visdom.

⁸I esoteriken gäller att kunskap ej går före erfarenheten utan är ett resultat. Man lär genom att leva, genom egna experiment i livet. Den kunskap man inhämtat före erfarenheten får en

helt annan betydelse genom erfarenheten. Kunskap ger ej heller förmåga att förverkliga. Den förmågan får människan genom erfarenheten, genom otalet misslyckade erfarenheter. Det är därför som misstag är nödvändiga på vägen till visdom. Det är också därför det heter *sapere aude*, våga vara vis, ty det skulle också kunna heta: våga göra misstag.

⁹Den livsokunnige låter sig nedslås genom misslyckanden, klandrar sig själv och förlorar självstilliten. Den livserfarne vet att misstag är oundvikliga och att det är genom misstagen man lär mest. Han förvärvar självstillit genom sina misslyckanden, ty därefter vet han mycket mer än förut. Den som icke vågar handla av fruktan för misslyckande, går ofta miste om värdefulla tillfällen att lära. Många fruktar också andras kritik. Kritik är en sak man måste räkna med. Man skall tvärtom välkomna den som ett nödvändigt tillfälle att öva sig i att bli oberoende och oberörd av andras omdömen.

¹⁰Liksom det finns en utvecklingsprocess, som leder individen från vetande till kunskap och från kunskap till visdom, finns en avvecklingsprocess för enskilda och hela grupper, om de inte ser upp: Vad blev det av den visdom som förföll i kunskap? Vad blev det av den kunskap som förföll i information?

¹¹Sök visdomen medan du äger styrkan! Annars kanske du förlorar styrkan utan att finna visdomen.

¹²”Den som älskar visdom, älskar livet. Och den som söker henne tidigt, skall fyllas av glädje.”

¹³Förstajagets tre världar möjliggör för mentalmedvetenheten att fungera såsom sunt förnuft. Kausalmedvetenheten, medvetet erövrade av lärjungen till planethierarkin, förvandlar stegvis till visdom den erfarenhet som monaden vunnit i de tre lägsta världarna.

¹⁴Visheten börjar med att människan upphör att vara centrum i sin cirkel och i stället sätter dit ett ideal, icke för att bli idealisk utan för att glömma sig själv.

¹⁵”Vilja, veta, våga, tiga” är esoteriska vishetens sammanfattning.

13.9 Gyllene medelvägen

¹Aristoteles utgick ifrån att allting är gott inom de gränser livslagarna bestämmer. Utanför lagen blir det goda ont, blir dygderna laster. I läran om den gyllene medelvägen mellan ytterligheterna (esoterikens ”motsatspar”) sökte han fastställa de normer som människan måste tillämpa för att bli harmonisk och lycklig. Enligt Buddha är detta vishetens väg.

²”I alla förhållanden kan det finnas ett för mycket och ett för litet och ett riktigt mått, vilket ligger mitt emellan de båda andra. Det kan icke matematiskt uträknas men förnuftet lär genom erfarenheten rätta måttet. Dygd är medelvägen mellan de två laster, som befinner sig på dygdens båda yttersidor.” Dygd förutsätter erfarenhet. Därmed införde Aristoteles relativitetsprincipen såtillvida, att han visade hur medelvägen växlar med varje ny situation, ter sig olika från olika ståndpunkter och endast i orienteringssyfte kan definieras.

³”Tapperhetens dygd står mitt emellan feghetens och dumdrighetens laster. Den fege kallar tapperhet för övermod, och den dumdrichtige kallar tapperhet för feighet. Frikostighet är den dygd som ligger mellan girighet och slösaktighet. Måttlighet är rätta medelvägen mellan njutningslystnad och asketism, vänsällhet mellan inställsamhet och otillgänglighet, saktmod mellan tröghet och vrede etc. i oändlighet.”

⁴Vi blir dygdiga genom vanan att handla rätt, vilket förutsätter erfarenhet, sunt förnuft och omdömesförmåga.

⁵Enligt esoteriken är allt last som strider mot livslagarna. Till dessa laster hör nyfikenheten, därför att den inkräktar på andras rätt att ha sitt privatliv i fred för andras intrång.

⁶Dygd är förmågan att välja rätt, att finna gyllene medelvägen mellan ytterligheterna.

⁷Motsatsen mellan rätt och orätt visar människan en medelväg att gå, den ”gyllene medelvägen”. Ju mer individens rättsuppfattning förfinas, desto smalare blir vägen, tills den blir den knivskarpa väg som planethierarkin talar om. Då först är man på den säkra vägen.

⁸Landets lagar anger yttergränserna. De i kulturmiljö genom rättsinstinkten alltmer förfinade normerna ("så gör man inte") utvecklas till takt, varigenom vägen blir allt smalare.

⁹De som talar om "vita lögners" berättigande, går ännu på en ganska bred väg. Denna är också nyfikenhetens, skvallrets och personintressets väg.

¹⁰Utvecklingsnivån framgår ganska väl av rättsuppfattningen.

¹¹Insikten upptäcker den gyllene medelvägen. Men konsten att gå är beroende av emotionala balansen mellan attraktion och repulsion.

13.10 Visdomsaspekten hos lärjungar och aspiranter

¹Lägre medvetenhet kan inte uppfatta högre. Men i den mån monaden i sin lägre medvetenhet avsiktligt och ändamålsenligt strävar efter högre medvetenhet (såsom den uppfattat denna), aktiveras de frön, den potentialitet, till högre som alltid finns i lägre. Och det är genom dessa frön, som monaden kan, om än svagt och förvirrat, uppfatta något av det högre. Därför finns också hos sådana lärjungar, som fortfarande är förstajag och ännu inte ens kausaljag, frön till såväl kausal som essential medvetenhet. De essentiala fröna har, som allt essentialt, en kärleksaspekt och en visdomsaspekt. Kärleksaspekten visar sig i lärjungarnas medkänsla med varandra, deras inbördes solidaritet, vänskap och broderskap, deras ömsesidiga hjälpsamhet och stöd i svårigheter och motgångar.

²Visdomsaspekten framgår i deras metodiska arbete, under lärarens ledning, med att delge varandra erfarenheterna av det egna arbetet med medvetenhetsutvecklingen, en "nerdimensionering" av den gemensamma och delade erfarenhet som står till 46-jagens förfogande tack vare att de ingått i enheten, äger gruppmedvetenhet.

³"Vår väg är gruppsamtalens väg. I ensamheten finns berömmelse, och i berömmelsen lurar faran. Tryggheten finns i gruppen. De som följer denna väg, finner ett stort gagn och en stor välsignelse i gruppmötena."

⁴En annan yttring av visdomsaspektens första frön och potential framkommer hos lärjungarna i allt sådant som kan sammanfattas med uttrycket "praktisk förståelse för existensen av högre medvetenhet än min egen". För att teoretiskt förstå existensen av högre medvetenhet krävs endast kunskap och intelligens. Lärjungen övertygas genom hylozoikens fakta och ideer att det måste finnas högre medvetenhet än den han själv har, rentav högre medvetenhet än högsta möjliga mänskliga. Men att praktiskt tillämpa denna insikt fordrar något mera, och detta "något mera" är begynnande visdom.

⁵I studiegruppen finns medlemmar på högre och lägre nivå av kunskap och vara, i skolan finns lärjungar på högre och lägre nivå. Så är det därför att också i esoteriske mästarens (45-jagets) grupp (ashram) finns lärjungar på högre och lägre nivå (i allt esoteriskt kommer mönstret, förebilden ovanifrån). Det är tack vare sin visdomsaspekt, begynnande eller redan något utvecklad, som de på en lägre nivå uppfattar att de på en högre nivå är visare och villigt tar del av deras visdom. Omvänt är det när denna visdomsaspekt inte gör sig gällande, som lärjungar på lägre nivå ifrågasätter de högres visdom, emot denna hävdar egna åsikter och inte beaktar gruppens samlade erfarenhet, ändamål och välgång.

13.11 Din tid är utmätt, tag då vara på den!

¹Somliga beklagar att de först sent i livet fått del av sanningen, kunskapen om verkligheten. Men allt hänger på vad de sedan gör med den under den tid de har kvar. Den sista dagen i livet kan bli en fullkomlig dag. Eftersom ingen människa vet på morgonen, om hon lever till kvällen, har hon all anledning att leva så som om varje dag vore hennes sista. De gamle gjorde det.

²"En människa kan nås av visdomen på morgonen och sedan dö utan grämelse på kvällen samma dag."

³"Mina bröder, vet att den som arbetar väl i sina dagar, får sitt verk prisat, men att den som

gör något dåligt i dem, går miste om sitt liv. Den som slarvar, får i morgon ångra sitt slarv. Och den som försummar arbetet för sin framtid, får se tillbaka med beklagande. Och den som har övergivit ledningen, får gråta, när han väl nått insikten. Ty det är bråda tider, som nu rinner undan, och dagarna rövas ifrån oss. Så skynda att leva din tid, innan den förgår, och fånga ditt liv, innan du dör.”

⁴”Välän, munkar, detta tillsäger jag eder. Förgängliga är alla ting som har uppstått. Arbeta utan slarv på eder fullkomning.” Gautama Buddhas sista ord till lärjungarna.

13.12 Visdom är skicklighet i handling

¹Det grekiska ordet *sofós* brukar översättas med ”vis”, så att sofia blir ”visdom”, filosofos betyder ”den som älskar visdom” och så vidare. Men i det gammalgrekiska samhället gällde exempelvis en skicklig skomakare för *sofos* i sitt yrke lika mycket som en vishetslärare i sitt. En exaktare översättning av *sofos* är därför ”skicklig i sitt värv”, ”skicklig i handling”, Visdom är alltså detsamma som förmågan att tillämpa kunskapen, handlingsskicklighet. I goternas Bibel, den äldsta översättningen av denna bok till ett germanskt språk, har det grekiska *sofos* återgivits med *handugs*, ”händig”. Det är samma tanke om vad visdom är.

²Det räcker givetvis inte med handling rätt och slätt. Visdom är handling med kvalitet, medvetenhetens kvalitet. Visdom är förmåga att förverkliga.

³Riktiga omdömen är sällsynta och omdömesförmågan en sällsynt förmåga. Många gör inte klart för sig de stora skillnaderna mellan intelligens, omdömesförmåga och tillämpningsförmåga. Omdömesförmåga förutsätter intelligens och sakkunskap, vetskap om fakta och bearbetning av dessa fakta. Det är slutligen förmågan av tillämpning som ger vishet. Folk talar om teori och praktik men har ofta ytliga föreställningar om båda. Teori handlar om det allmänna och allmängiltiga, tingen betraktade i större skala. Praktik handlar om det särskilda, på handling inriktade. Den är teorin tillämpad på tingen i liten skala, i människans liv från dag till dag.

⁴Handlandet betingas av samtliga föreliggande omständigheter, vilka så gott som aldrig kan förutses. Vi kan ofta inte ens efteråt avgöra, om vi handlat rätt. Riktiga handlandet förutsätter vishet, och den fås inte ur regler, vilka på sin höjd kan vara orienterande. Bästa handlandet är den spontana ur det omedvetna, när vi förvärvat rätta livsinställningen. Den som behöver undersöka och utreda, förhandla med sig själv, behöver påverkas av regler eller sentimentalitet eller övertalas, saknar den spontanitet som följer ur livsförståelsen.

⁵Vishet förvärvas genom självförverkligande. Det är enda vägen. Utan praktik förblir allting teori. En aldrig så riktig teori hjälper ingen framåt. Det fordras experimentell erfarenhet för förverkligande. Därigenom förvärvas nya oanade förmågor.

13.13 Visdom är tjänande

¹Hela levnadsvisheten är det enklaste av allt: Glöm dig själv och lev för något annat än dig själv. Men därvid måste man använda sitt sunda förnuft, så att man icke kastar bort sig själv på något som ligger under egna kapaciteten utan lever för det med vilket man bäst kan tjäna mänskligheten, medvetenhetsutvecklingen och enheten. Det är så de stora lever, de i högre riken. Jagidentiteten finns kvar, men det är också allt av egna jaget. Man får ju allt till skänks: sina höljen och sina medvetenhetsvärldars erfarenhet och dessutom allt man behöver för att göra sin insats. Den som ger sitt allt till livet får av livet allt i allt högre potens. Så enkelt kan sammanfattas alla religioners levnadskonst.

²Den tjänande inställningen till livet medför ojämeförligt många fler livets erbjudanden att så god sådd, att försvaga verkningarna av dålig skörd, att utveckla rätta livsinstinkten, att finna bästa vägen.

³Tjänande är en svår konst. Det är mycket svårt att tjäna på rätt sätt. Man kan med tjänande göra mer ont än gott. Man skall icke tjäna det onda, och det kan man göra med omdömeslöst

tjänande. Det gäller att icke tillgodose egoismen, icke låta sig utnyttjas, icke "lägga hyende under lasten", icke ge vika för anspråk.

⁴Det finns i evangelierna många uttalanden som tillagts Christos och som han aldrig gjort, i alla händelser icke med den formuleringen. Han kan icke ha sagt, "Giv åt den som beder dig". Då skulle man vara värnlös och snart utplundrad. Han har absolut inte sagt att vi "inte ska stå det onda emot". Vi är skyldiga att motstå det onda. Annars lämnar vi livet i det ondas våld.

13.14 Visdom och dårskap

¹En ovis kan leva samman med en vis ett helt liv och inte lära sig något. En vis kan leva samman med en ovis blott en dag och lära sig mycket. Den vise kan lära av allt och av alla.

²De finns några yttranden, som av tradition tillskrives Jeshu såsom mycket ung men inte finns i evangelierna. Ett av dessa lyder: "Jeshu, Marias son, vem lärde dig visdom?" – "Ingen. Jag iakttog människornas dårskap och undvek denna."

³Där godhet icke ingår förening med sunt förnuft, blir godheten en last och grund till att förnuftslöshet och godtycke i stor utsträckning få regera. Den godhet som är flathet lämnar fältet åt fräckheten, cynismen, utnyttjandet. Den godhet, som låter det onda regera, blir medskyldig i det som ondskan åstadkommer.

⁴Det är god sak att vara självkritisk. Men det får ej bli överdriven, sjuklig sådan. Somliga tar alltid parti emot sig själva ända till självuppgivelse. De inser ej att rätt är rätt oberoende av du eller jag. Jag kan omöjligen alltid ha orätt. Det är absolutifierad omdömeslöshet. Jag kan ha rätt trots att det är jag.

⁵Skönhetsslavarna har tydligen ingen uppfattning av skönhetens tyranni och dess idiotiserande påverkan. Skönhetens dyrkan kan försvaras, om skönheten är kronan på godhet och vishet.

13.15 Sokratiska insikten

¹Vad som först och främst kännetecknar de latenta esoterikerna är sokratiska insikten att "man är en idiot", alltså sann ödmjukhet i sanningshänseende. Det är första steget på vishetens väg. Den som känner sig märkvärdig (eller känner sig "färdig"), har långt kvar till den insikten. Ett annat stort misstag är varje jämförelse med dem på lägre nivåer. Vi är alla bröder i samma naturrike, och om än vägen till närmast högre naturrike är olika lång, så är den försvinnande kort i jämförelse med den som återstår för oss alla. När de i femte och sjätte och ännu högre riken kallar oss för sina bröder, så har vi all anledning att söka förvärva den livsynen: att allt levande är ett universellt broderskap. Den som insett detta, förstår också att hatet i alla dess tusentals olika slags livsytringar är själva livsförvändheten.

²Vad som för den ene kan innebära en verklig "uppenbarelse" med ökad förståelse av verkligheten kan för en annan, som upplevat ännu större "expansion av medvetenheten", förefalla vara en förlamande begränsning. Och detta gäller för alla på hela den skenbart oändliga skalan av utvecklingsnivåer från lägsta fysiska till högsta kosmiska. Betecknande därvid är att den som förvärvat sunt förnuft och fått en vision av kosmiska evolutionen, alltid inser sin egen begränsning och hur "oändligt mycket som återstår" för att kunna förstå. Det var således ett av vishetens kännetecken hos Sokrates att han kunde säga om sig själv att han "ingenting visste" (underförstått: om det han önskade veta för att kunna fullt förstå). Det är den insikten, som är den verkliga ödmjukheten, inte det folk kallar ödmjukhet: att böja sin nacke inför "bättrevetare", som tror sig veta, aningslösa om sin gränslösa okunnighet.

13.16 Vishetens sju pelare

¹"Visheten har byggt sig ett hus, hon har huggit ut sina sju pelare." (Bibeln, Ords. 9:1) Denna symbol anger att essentialjaget bygger sitt eget essentialhölje (46-hölje), vari det är suveränt i alla sju departementen. Detta betyder att 46-jaget styr sina egna sju typenergier,

alltså med vilja och avsikt (som givetvis är ett med gruppviljan och gruppavsikten) "är" den typ som för tillfället, för det bestämda arbete som 46-jaget just nu utför, är den mest ändamålsenliga. Lägre slags jag (fysikaljag, emotionaljag, mentaljag och kausaljag) saknar denna suveränitet. De behärskas därför av sina dominerande typer. Även om kausaljaget har börjat frigöra sig från denna dominans, saknar det ännu 46-jagets frihet att kunna "spela på typerna" liksom på en klaviatur. Denna frihet är vishet, handlingsskicklighet. "Huggit ut" anger att denna vishet, frihet, handlingsskicklighet icke är någon gåva utan resultat av individens eget hårda arbete genom inkarnationernas långa rad. Fysiska livet är det stenbrott, där stenarna till "Salomos tempel" huggs. Och templet är kausalhöljet, vilket byggs med över 150 000 inkarnationer, antytt i Andra Krön. 2:17,18 med uppgiften om antalet arbetare i stenbrottet. Också det esoteriska talesättet "den vise styr sina stjärnor, dåren styres av dem" avser essentialjagets suveränitet över de sju typenergierna. "Stjärnorna" ifråga är "de sju heliga planeterna", vilka ju är förmedlare av de sju energierna i solsystemisk skala.

²De esoteriska skolornas undervisning var alltigenom symbolisk, bestod genomgående av symboliska talesätt sådana som de just anförda. Dessa var obegripliga för de oinvigda och även för lägre graders invigda, vilka måste få dem förklarade av hierofanten och på nytt, för fördjupad förståelse, i varje högre grad. För högre graders invigda var de axiomatiska, därför att de motsvarade den egna insikten, den genom eget arbete förvärvade visdomen.